

Sygn. akt III AUa 619/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Barbara Mazur SSA Bożena Grubba (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2012 r. w Gdańsku

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 lutego 2012 r., sygn. akt VIII U 1123/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz wnioskodawcy A. G. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt III AUa 619/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu A. G. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 4 lata, 10 miesięcy i 11 dni.

Ubezpieczony A. G. w odwołaniu od powyższej decyzji domagał się uwzględnienia jako pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku oraz od 28 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 31 stycznia 2012 r., stwierdził, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oraz zasądził od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Ubezpieczony A. G., ur. (...), w dniu 31 grudnia 2010 roku złożył do ZUS w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Ubezpieczony jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz wniósł o przekazanie środków zgromadzonych w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. Ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 32 lata, 4 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 4 lata, 10 miesięcy i 11 dni pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 marca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nieudowodnienia 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresów zatrudnienia ubezpieczonego od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku w PP Morskiej Obsłudze (...) w G. oraz od 28 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku w Stoczni (...) S.A. w G..

W okresie od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku ubezpieczony był zatrudniony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w G., na stanowisku instalatora urządzeń radiokomunikacyjnych i nawigacyjnych. Ubezpieczony wykonywał pracę na jednostkach pływających będących w remoncie. Były dwa etapy pracy ubezpieczonego. Pierwszym etapem był demontaż wszystkich urządzeń radiowych i nawigacyjnych za pomocą palników, łomów, młotków, następnym etapem było usuwanie urządzeń antenowych zdemontowanych w kabinie. Anteny były zamieszczone na słupach i masztach. Należało na nie wejść i je zdemontować. Następnie ubezpieczony dokonywał demontażu urządzeń echosondy, który przebiegał przez wszystkie pokłady do dołu, poprzez maszynownię i zbiorniki balastowe. Była to praca w zbiornikach. Instalacja szła w rurach, które były rozkręcane. Przewody były demontowane łącznie z przetwornikiem, z którego były instalacje do echosondy mieszczące się pod statkiem. Statek stał na doku. Ubezpieczony schodził na zewnątrz i demontował przetwornik pod dnem statku. Po zakończeniu demontażu ubezpieczony montował nowe urządzenia instalacji nawigacyjnej i elektronicznej. Duże urządzenia typu echosondy, radionamiernika, aparatury goniometrycznej i radarowej były montowane do ściany na poziomie stołu. Ubezpieczony kładł kable i podłączał je do urządzeń, które wymienił, montował anteny na masztach i słupach, które łączył z instalacją elektryczną i falowodową, na masztach i słupach wykonywał prace elektryczne, związane z lutowaniem.

W okresie od 28 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku ubezpieczony był zatrudniony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w Stoczni (...) S.A. w G.. Do dnia 1 kwietnia 1990 roku ubezpieczony pracował na stanowisku monter - konserwatora urządzeń elektronicznych i teletechnicznych, po tej dacie stanowisko pracy ubezpieczonego zostało określone jako elektronik. Nazwy stanowisk zmieniały się wyłącznie z uwagi na zmianę systemu płac.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony pracował w Stoczni (...) S.A. w G. na wydziale głównego I energetyka, w dziale elektroniki, w grupie dźwigowej. Stocznia posiadała ok. 219 urządzeń dźwignicowych różnego typu. Do urządzeń grupy

dźwigowej należały: bramownice, różnego rodzaju żurawie, suwnice pomostowe i bramowe, wciągniki, żurawiki. Wszystkie urządzenia elektroniczne na urządzeniach dźwigowych mieściły się na wysokości, znajdowały się na nabrzeżach, w dokach i na halach produkcyjnych. Na wielu z powyższych urządzeń systemy sterowania były oparte o podzespoły elektroniczne i dlatego przy zwykłych urządzeniach suwnicowych pracowali konserwatorzy elektryk i mechanik, natomiast przy urządzeniach, które miały podzespoły elektroniczne był wymagany konserwator, który posiadał wiedzę z zakresu elektroniki. Praca w dziale elektroniki odbywała się 7 dni w tygodniu, na 3 zmiany, z tzw. grafiką miesięczną. Przeglądy urządzeń dźwigowych zwykle odbywały się w soboty i w niedziele. Były również całodobowe dyżury na wypadek awarii dźwigowych.

Do obowiązków ubezpieczonego jako monter - konserwatora urządzeń elektronicznych i teletechnicznych oraz elektronika należały: konserwacja urządzeń dźwigowych, remonty, przeglądy okresowe układów elektronicznych zainstalowanych na urządzeniach dźwigowych, naprawy układów elektronicznych, testy, pomiary, usuwanie bieżących awarii układów elektronicznych na urządzeniach dźwigowych. Była to praca na wysokości, na urządzeniach, które znajdowały się pod napięciem i częściowo w ruchu. Wymogiem było posiadanie badań lekarskich, w których zaznaczona była zdolność do pracy na wysokościach.

Ubezpieczony wykonywał takie same czynności przez cały okres zatrudnienia w stoczni.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach osobowych oraz w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu rentowego, zeznań świadków Z. K. (1) i K. O. oraz zeznań ubezpieczonego.

Sąd I instancji podkreślił, iż przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009, Nr 535 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący : 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd I instancji wskazał także, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza natomiast zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, jak wskazał Sąd Okręgowy, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, wniósł o przekazanie środków zgromadzonych w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa oraz nie pozostawał w stosunku pracy.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach może zostać uznany okres zatrudnienia ubezpieczonego od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w G. oraz od 28 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku w Stoczni (...) S.A. w G..

Jako że organ rentowy zakwestionował nazewnictwo stanowisk pracy ubezpieczonego w spornych okresach, Sąd Okręgowy uznał za zasadne ustalić charakter pracy ubezpieczonego w spornych okresach. Zaznaczył jednak, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351 04. OSNP 2006/5-6/90). Zdarzyć się przecież może, iż pracodawca wystawił świadectwo pracy w szczególnych warunkach, pomimo iż pracownik takiej pracy nie wykonywał.

W związku z tym Sąd I instancji przeprowadził na tę okoliczność postępowanie dowodowe z dokumentów z akt osobowych ubezpieczonego, dokumentów z akt ubezpieczeniowych oraz z zeznań świadków.

W sądowym postępowaniu odwoławczym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, Lex Polonica, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex Polonica). Nie jest zatem przeszkodą dla dokonania takich ustaleń brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę. W niniejszej sprawie pracodawcy ubezpieczonego wystawili świadectwa pracy w szczególnych warunkach, jednakże zostały one zakwestionowane przez organ rentowy w zakresie nazewnictwa stanowisk pracy. Decydujące znaczenie ma rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożone świadectwo pracy w szczególnych warunkach, określające stanowisko pracy, ponieważ o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego

stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności. Należało zatem oprzeć się z jednej strony na zachowanej dokumentacji pracowniczej, a z drugiej na dowodach w postaci zeznań świadków - współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia, wreszcie na zeznaniach samego ubezpieczonego.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie od 28 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Potwierdziły go zeznania świadków Z. K. (1) i K. O. - współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia w Stoczni (...) S.A., którzy zgodnie zeznali, iż ubezpieczony (w całym spornym okresie) pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako elektronik. Zdaniem Sądu, przesłuchani w sprawie świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli zatrudnieni wraz z ubezpieczonym w tych samych okresach, w tym samym zakładzie pracy. Sąd I instancji nie znalazł jakichkolwiek podstaw, by kwestionować ich wiarygodność w zakresie faktu wykonywania pracy jako elektronika. Nadto, fakt ten potwierdzają świadectwo pracy z 29.05.2009 r., świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 29.05.2009r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 27.05.2009r., angaże, zaświadczenie z 02.06.2005r. w aktach osobowych oraz zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony. Wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w okresie od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku potwierdzają wystawione przez pracodawcę świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że okres zatrudnienia ubezpieczonego od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w Gwinien zostać potraktowany jako okres pracy w szczególnych warunkach. W tym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w charakterze Instalatora urządzeń radiokomunikacyjnych i nawigacyjnych, na jednostkach pływających, będących w remoncie, a więc wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienioną w wykazie A, dziale III, poz. 90 cytowanego rozporządzenia, tj. prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach.

Sąd I instancji doszedł również do przekonania, że okres zatrudnienia ubezpieczonego od 28 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku w Stoczni (...) S.A. w Gwinien zostać potraktowany jako okres pracy w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem A, dział II załącznika do cytowanego powyżej rozporządzenia. W wykazie A - prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia, w dziale II (w energetyce) wymienione są prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii.

Uwzględnienie spornych okresach wskazuje, iż staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych, wraz z uznanym przez ZUS okresem 4 lat, 10 miesięcy i 11 dni, jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym. W ocenie Sądu I instancji, ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, wystąpił z wnioskiem o przekazanie składek OFE na rachunek budżetu państwa oraz nie pozostaje w stosunku pracy, a także spełnił przesłankę co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Z wyżej przytoczonych względów, Sąd Okręgowy na mocy art. 477(14) § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, w pkt I wyroku, zmienił decyzję organu ubezpieczeniowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia ukończenia 60 roku życia, mając na uwadze dyspozycję art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej.

Działając na podstawie przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w punkcie II wyroku, Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w spornych okresach, mających wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia, nastąpiło na etapie postępowania sądowego.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd I instancji orzekł w punkcie III wyroku, na podstawie przepisów art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., § 4 ust. 1, § 11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Sąd uznał kwotę 120 zł za adekwatną do nakładu pracy pełnomocnika oraz wkładu pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej rozstrzygnięcia, mając na uwadze charakter sprawy.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie przepisu art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności niezbędnych do rozstrzygnięcia sprawy oraz przekroczenie przez Sąd I instancji swobodnej oceny dowodu na podstawie art. 233 k.p.c.

Wskazując na powyższe, pozwany wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, iż brak jest podstaw do kwestionowania ustaleń Sąd I instancji co do charakteru pracy ubezpieczonego w okresie od 15.09.1965r. do 12.05.1970r., jednakże Sąd I instancji pominął zarzut, iż w momencie zatrudnienia w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w G., ubezpieczony miał skończone zaledwie 14 lat. PP Morska Obsługa Radiowa Statków w G., zdaniem pozwanego organu rentowego, nie należała do działu III - hutnictwo i przemysł metalowy. Ponadto w wykazie A, dział III, poz. 90 zarządzenia Nr 24 Ministra Urzędu Gospodarki Morskiej nie jest wymienione stanowisko instalatora urządzeń radiokomunikacyjnych i nawigacyjnych.

Skarżący podniósł również, iż Sąd błędnie zakwalifikował prace, którą wykonywał ubezpieczony w Stoczni (...) S.A. do wykazu A, działu II (w energetyce), poz. 1 (prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, I remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych). Ubezpieczony, zdaniem pozwanego, zajmując się urządzeniami elektronicznymi znajdującymi się na dźwigach, nie wykonywał pracy przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Zdaniem pozwanego, ubezpieczony, pracując w Stoczni (...) S.A., nie pracował w zakładzie pracy należącym do działu energetyka. Ponadto w wykazie A, dział II, poz. 1 załącznika do zarządzenia Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985r. nie jest wymienione stanowisko monter-konserwatora urządzeń elektronicznych i teletechnicznych ani stanowisko elektronik.

Pozwany wskazał także, iż należy w pierwszej kolejności ustalić do jakiego działu gospodarki (przemysłu) jest kwalifikowany pracodawca, u którego ubezpieczony pracował w danym okresie, a dopiero później ustalić, czy praca jaką wykonywał ubezpieczony u tego pracodawcy spełnia kryteria z konkretnego punktu wykazu prac w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację organu rentowego należało oddalić.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy wnioskodawca spełnił wskazane w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przesłanki przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, a konkretnie czy prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresach od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w G. oraz od 28 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku w Stoczni (...) S.A. w G. były pracami w warunkach szczególnych. Pozwany nie kwestionował bowiem samego faktu zatrudnienia ubezpieczonego w spornych okresach, a jedynie to, czy prace te można zakwalifikować jako prace w warunkach szczególnych.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż Sąd Apelacyjny podziela w części argumenty pozwanego dotyczące kwalifikacji okresów zatrudnienia wnioskodawcy na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. Pomimo błędu poczynionego

przez Sąd Okręgowy przy kwalifikacji stanowiska pracy wnioskodawcy w Stoczni (...), wyrok Sądu I instancji był jednak prawidłowy.

Odnośnie okresu zatrudnienia od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w G.wskazać należy, iż niezasadny był zarzut pozwanego, że w momencie zatrudnienia A. G.w PP Morska (...)Radiowa Statków w G.ubezpieczony miał ukończone dopiero 14 lat. Rację należy bowiem przyznać ubezpieczonemu, iż młody wiek nie miał wpływu na zakres oraz rodzaj wykonywanej pracy, a nadto zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy, okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia. Poza tym, zgodnie z przywołanym przez wnioskodawcę postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 1971 r. (III PZP 13/71, LexPolonica nr 317326), młodocianym zatrudnionym w celu nauki zawodu przysługują świadczenia na tych samych zasadach, które obowiązują w stosunku do pracowników danego zakładu pracy w myśl bowiem art. 10 powołanej ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. okresy nauki zawodu, przyuczenia do zawodu oraz wstępnego stażu są okresami zatrudnienia.

Pomimo niezasadności tego zarzutu, Sąd I instancji błędnie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych cały okres od 15 września 1965 roku do 12 maja 1970 roku. W przedłożonym przez wnioskodawcę świadectwie pracy w warunkach szczególnych podano wprawdzie, iż przez cały ten okres wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych jako instalator urządzeń radiokomunikacyjnych i nawigacyjnych. Zważyć jednak należy, iż do dnia 20 czerwca 1968 r. wnioskodawca był uczniem Zasadniczej Szkoły Zawodowej. Brak jest zaś materiału dowodowego potwierdzającego niezabicie, iż w okresie nauki, kiedy musiał uczęszczać także do szkoły na lekcje, jednocześnie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał zawód instalatora urządzeń radiotelekomunikacyjnych.

Fakt, że okres po 20 czerwca 1968 r. można zaliczyć do okresu zatrudnienia, nie oznacza jednak jeszcze, że można go zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych. Strona powinna bowiem wykazać, iż nie tylko nazwa stanowiska pracy, ale przede wszystkim jej charakter znajduje odzwierciedlenie w stanowisku pracy wskazanym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W wykazie A dziale III pod poz. 90 tego rozporządzenia wymienione zostały prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach. W zarządzeniu nr 24 Ministra Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w wykazie A dziale III poz. 90 w pkt 8 wskazano natomiast stanowisko elektromontera W ocenie Sądu Apelacyjnego, ubezpieczony wykazał, że od momentu ukończenia Zasadniczej Szkoły Zawodowej do końca zatrudnienia w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w G.wykonywał wymienione w rozporządzeniu prace.

Z umowy o pracę wnioskodawcy wynika, iż został on zatrudniony w 1965 r. jako instalator urządzeń radiokomunikacyjnych. Decydującym dowodem dla rozstrzygnięcia powyższej kwestii okazała się dla Sądu Apelacyjnego legitymacja ubezpieczeniowa wnioskodawcy, w której wyraźnie wskazano, iż A. G.z dniem 15 września 1965 r. został zatrudniony jako uczeń, natomiast dopiero od 20 sierpnia 1968 r. pracował jako instalator. Z powyższego wynika zatem, iż z okresu pracy w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w G.do stażu pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy winien zostać zaliczony staż w wymiarze 1 roku 8 miesięcy i 22 dni.

Sąd Apelacyjny podzielił natomiast ustalenia Sądu I instancji odnośnie zaliczenia wnioskodawcy całego okresy pracy od 28 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1998 roku w Stoczni (...) S.A. w G. była pracą w warunkach szczególnych. W świadectwie pracy w warunkach szczególnych oraz w świadectwach pracy jego stanowisko określono jako elektronik, monter urządzeń elektronicznych i teletechnicznych. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego, a zwłaszcza z zeznań świadków Z. K. (2) i K. O., z korespondencji prowadzonej między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a pracodawcą oraz z zakresu powierzonych czynności wynika, że wnioskodawca zajmował się konserwacją suwnic i dźwigów, a także iż była to praca na wysokościach, na urządzeniach, które znajdowały się częściowo pod napięciem. Prace te wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd I instancji błędnie jednak zakwalifikował pracę wnioskodawcy w Stoczni (...) S.A. jako pracę wymienioną w wykazie A dziale II załącznika do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, czyli prace w energetyce. Stanowiskiem odpowiadającym pracy wnioskodawcy jest bowiem stanowisko wymienione w Dziale III poz. 86 pkt 1 załącznika do zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Materiałów Maszynowych z dnia 30 marca 1985 r., czyli praca elektryka remontowego suwnic. Kwalifikacja ta bezsprzecznie pozwala na uznanie okresu od 28 stycznia 1988r. do 31 grudnia 1998r., za okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych. Pomimo zatem trafności zarzutu podnoszonego przez pozwanego odnośnie błędnej kwalifikacji dokonanej przez Sąd Okręgowy, stwierdzić należy, iż praca wykonywana przez A. G. w Stoczni (...) S.A. miała charakter pracy w warunkach szczególnych. Okoliczność ta pozwala na uznanie ubezpieczonemu stażu pracy warunkach szczególnych w wymiarze 10 lat 11 miesięcy i 3 dni.

Reasumując, stwierdzić trzeba, iż zaliczenie wnioskodawcy stażu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 1 roku 8 miesięcy i 22 dni tytułem pracy w PP Morskiej Obsłudze Radiowej Statków w G., 10 lat 11 miesięcy i 3 dni z tytułu pracy w Stoczni (...) S.A. oraz uznanego przez organ rentowy okresu 4 lat 10 miesięcy i 11 dni daje mu łączny staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 17 lat 6 miesięcy i 6 dni, a zatem spełniona została przesłanka co najmniej 15-letniego stażu pracy warunkach szczególnych. Tym samym, wskazać trzeba, iż Sąd Okręgowy prawidłowo przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego.